

Osnovna šola Mengeš
Šolska ulica 11, Mengeš

V skladu s 60.d členom Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-L) je Svet Osnovne šole Mengeš dne 20. 6. 2024 sprejel

VZGOJNI NAČRT OSNOVNE ŠOLE MENGEŠ

Številka: 007-1/2024/3

Datum: 20. junij 2024

KAZALO:

I. UVOD	3
II. KAKO SMO SESTAVLJALI VZGOJNI NAČRT?	5
III. VIZIJA ŠOLE.....	7
IV. VREDNOTE ŠOLE.....	8
V. CILJI IZOBRAŽEVANJA.....	9
VI. VZGOJNA NAČELA.....	10
VII. SODELOVANJE S STARŠI.....	11
VIII. VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE.....	12
IX. POHVALE, PRIZNANJA, NAGRADE.....	20
X. VZGOJNI UKREPI IN VZGOJNI POSTOPEK.....	25
XI. NAČRTI ZA PRIHODNOST	31
XII. NAČIN EVALVACIJE, SPREMLJANJA IN UVAJANJA SPREMEMB	32

I. UVOD

Zakon o osnovni šoli je leta 2007 prvič predpisal oblikovanje vzgojnega načrta kot novega dokumenta, s katerim šola avtonomno ureja vzgojna vprašanja. Z vzgojnim načrtom zasledujemo uresničevanje z zakonom predpisanih ciljev osnovnošolskega izobraževanja v slovenski javni šoli, ki so zapisani v 2. členu Zakona o osnovni šoli. Pri tem šola upošteva sodelovanje s starši in jih vključuje v uresničevanje vzgojnega načrta.

Vzgojni načrt Osnovne šole Mengeš je rezultat dolgotrajnega, poglobljenega strokovnega dela vseh strokovnih delavcev šole. Ključno vlogo pri izdelavi načrta je prevzela posebna delovna skupina, sestavljena iz strokovnih delavcev z različnih področij, ki je v delo na različne načine vključevala tudi učence in starše.

Ocenili smo pomen ključnih, skupnih vrednot, splošno klimo in počutje učencev v šoli, preverili kvaliteto sodelovanja s starši, analizirali obstoječe dokumente in oblikovali nova izhodišča.

Vzgoja otrok je v prvi vrsti pravica in odgovornost staršev, z obveznim šolanjem pa se primarnim vzgojnim prizadevanjem nujno dodajajo elementi sekundarne vzgoje, ki je z vidika socializacije otrok ključnega pomena. Institucionalna vzgoja ne more in ne sme nadomestiti vzgojne vloge družine, skozi otrokov razvoj pa je pomembno dosegati sozvočje obeh bolj ali manj načrtnih vzgojnih vplivov.

Na najbolj operativni ravni vzgojni načrt definira temeljne vrednote šole, vzgojne dejavnosti v predpisanem kurikulumu in drugih aktivnostih, izrekanje pohval, nagrad in priznanj, dogovorjene vzgojne postopke in ukrepe. Pri slednjih je dokument v tesni povezavi s Pravili šolskega reda Osnovne šole Mengeš.

Država je ob zakonskem določilu, ki predpisuje oblikovanje vzgojnega načrta in pravil šolskega reda, za skrajne vzgojne situacije oz. kršitve določila način postopanja z izrekom vzgojnega opomina, ki je opredeljen v 60 f. členu Zakona o osnovni šoli.

Uresničevanje vzgojnega načrta je sestavina samoevalvacije zavoda, kar pomeni, da bomo njegovo učinkovitost in uporabnost preverjali, po potrebi dopolnili ali preoblikovali.

ZAKONSKA DOLOČILA

Vzgojno delovanje osnovne šole je določeno v Zakonu o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-L), in sicer v 2. členu, kjer so navedeni cilji izobraževanja v slovenskih javnih osnovnih šolah, še posebej pa v IV. B delu (Vzgojno delovanje šole) v členih od 60.č do 60.g. V nadaljevanju citiramo samo člene, ki se neposredno navezujejo na vzgojni načrt:

60č. člen
(vzgojno delovanje šole)

Vzgojno delovanje šole je strokovno delo, ki se izvaja v skladu s pravili stroke, v skladu s tem zakonom, na njegovi podlagi izdanimi predpisi in akti šole.

60d. člen
(vzgojni načrt šole)

Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena tega zakona, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta.

Vzgojne dejavnosti so proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje, usmerjanje ter druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade, vrste vzgojnih ukrepov in podobno), s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena tega zakona.

Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole in učenci ter starši. Vzgojni načrt sprejme svet šole na predlog ravnatelja po postopku, kot je določen za letni delovni načrt.

O uresničevanju vzgojnega načrta ravnatelj najmanj enkrat letno poroča svetu staršev in svetu šole. Poročilo je sestavni del letne samoevalvacije šole.

II. KAKO SMO SESTAVLJALI VZGOJNI NAČRT?

1. Nastajanje vzgojnega načrta

Vzgojni načrt je temeljni dokument šole, ki usklajuje vzgojno delovanje vseh strokovnih delavcev šole in ob tem pomembno vključuje v vzgojni proces tudi starše in učence. Zato se nam zdi pomembno, da pri njegovem nastanku sodelujemo vsi.

Nastajanje vzgojnega načrta je pomemben postopek, saj nam omogoča medsebojno spoznavanje, razumevanje in usklajevanje. Sestavljali smo ga prek delavnic za učitelje in učence, starše smo vključevali prek anket in posvetovanj na roditeljskih sestankih in svetu staršev. Uvodoma smo naredili temeljito analizo stanja. Vsako nastalo poglavje je preplet idej, želja, prepričanj in razmišljanj učiteljev, učencev in staršev:

- Vizija šole je nastajala ob aktivnem sodelovanju vseh učiteljev.
- Vrednote šole so zbirnik prvih šestih izglasovanih vrednot učiteljev, učencev in staršev.
- Vzgojne dejavnosti sestavljajo dejavnosti, ki se na šoli že izvajajo in dejavnosti, za katere si bomo v prihodnje prizadevali.
- Področje pohval, priznanj, nagrad je rezultat dela učiteljev, ki ga je potrebno stalno evalvirati in po potrebi dograditi in obogatiti z razmišljanjem učencev ter staršev.
- Poglavje o vzgojnih ukrepih in vzgojnem postopku smo izoblikovali na delavnicah učiteljev in na razrednih urah z učenci. Starši so nam sporočila v zvezi s tem podali prek vprašalnika.

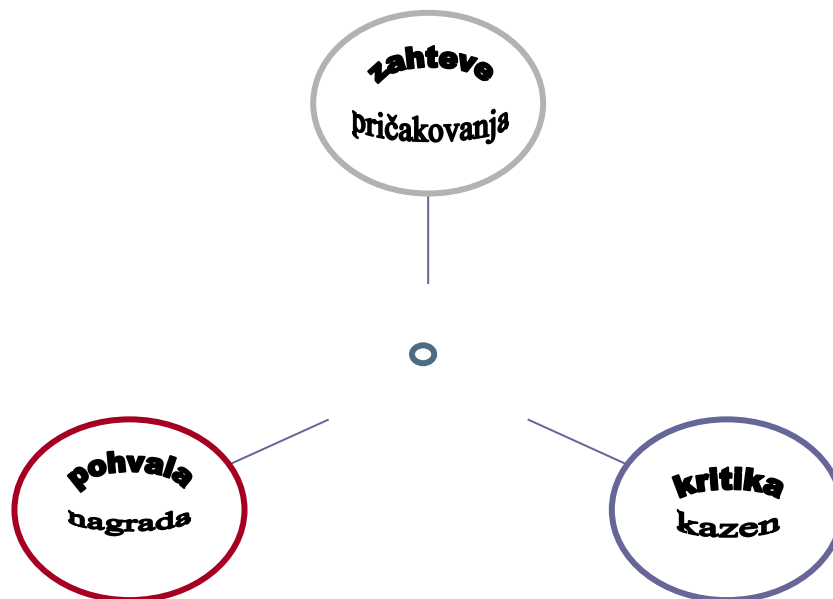
Pot, po kateri smo prišli do vzgojnega načrta, je bila izjemno pomembna, saj smo večkrat vključili tako strokovne delavce kot tudi učence in starše. Dokument ni dokončen, sproti se bo spreminjal, dopolnjeval in izpopolnjeval.

2. Teoretično izhodišče

Naše osnovno strokovno izhodišče je bil model vzgoje, povzet po Zoranu Milivojeviću, ki govori o treh kategorijah, s katerimi vzgajamo otroka:

- a) **ZAHTEVE IN PRIČAKOVANJA** – Z njimi otroku jasno nakažemo cilj, pot, po kateri ga vodimo. Pomembno je, da smo jasni in dosledni pri svojih zahtevah, da otrok ve, kaj je prav in kaj ni. Seveda je najbolje, da so zahteve in pričakovanja vseh vzgojiteljev (učiteljev in staršev), s katerimi je otrok v stiku, med seboj usklajene in so si podobne (glej poglavje vzgojne dejavnosti šole).

- b) **POHVALE IN NAGRADE** – Pohvala je za otroka potrditev in vzpodbuda. Pohvalimo vsak otrokov trud, dosežek in napredek. Tako bo točno vedel, da je naše zahteve pravilno razumel in je na dobri poti, da jih doseže. Ob tem se bo počutil dobro, krepil bo svojo samozavest, z napredkom pa bodo zadovoljni tudi starši (glej poglavje IX. Pohvale, priznanja, nagrade).
- c) **KRITIKA IN KAZEN** – Otrok mora vedeti, da je nekaj naredil narobe, zato mora biti kritika konkretna (usmerjena na vedenje) in jasna. Če se vedenje otroka ne izboljša, uvedemo v šoli vzgojne ukrepe. Pomembno je, da so o njih obveščeni tudi starši in da nas pri izvajanju vzgojnih ukrepov podpirajo (glej poglavje Vzgojni ukrepi in vzgojni postopek).

III. VIZIJA ŠOLE

- Učenec na Osnovni šoli Mengeš aktivno sodeluje pri pouku, je spoštljiv do drugih in pripravljen drugim pomagati. Ima pozitivno okolje, v katerem se celostno razvija.
- V Osnovni šoli Mengeš učitelj strokovno in osebno raste ter je zadovoljen, uspešen in spoštovan.
- Smo ekološko ozaveščeni in spoštujemo živa bitja ter spodbujamo zdrav življenjski slog.
- Učence navajamo na premišljeno in racionalno rabo digitalne tehnologije.
- Prizadevamo si za varno, strpno in spoštljivo sobivanje ter medgeneracijsko sodelovanje.

IV. VREDNOTE ŠOLE

Vrednote so kategorije pojavov, ki jih cenimo, oziroma prepričanja o tem, kaj je dobro ali prav in za kaj si je vredno prizadevati.

Iz vrednot se ustvarjajo **prepričanja**, ki vplivajo na naše dožemanje sveta. Iz prepričanj se oblikujejo **stališča**, ki prav tako narekujejo naše obnašanje.

Za doseganje vrednot smo se velikokrat pripravljeno čemu odreči. V vrednotah se kažejo naši cilji, ki odsevajo naš kulturni in duhovni razvoj.

1. SPOŠTOVANJE

2. ODGOVORNOST

3. ZDRAVO IN VARNO OKOLJE

4. VSEŽIVLJENJSKO UČENJE, ZNANJE IN USTVARJALNOST

5. SODELOVANJE

6. SOČUTJE IN STRPNOST

V. CILJI IZOBRAŽEVANJA

Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev ter vrednot iz 2. člena Zakona o osnovni šoli. Ti cilji so (odebeljeno tisti, ki se še posebej navezujejo na vzgojno delovanje):

- zagotavljanje kakovostne splošne izobrazbe vsemu prebivalstvu;
- **spodbujanje skladnega telesnega, spoznavnega, čustvenega, moralnega, duhovnega in socialnega razvoja posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti;**
- **omogočanje osebostnega razvoja učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njegove pozitivne samopodobe;**
- pridobivanje zmožnosti za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje;
- **vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, do drugih ljudi, svoje in drugih kultur, naravnega in družbenega okolja, prihodnjih generacij;**
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenja o zgodovini Slovencev, njihovi kulturni in naravni dediščini ter spodbujanje državljanske odgovornosti;
- **vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije;**
- **vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;**
- razvijanje pismenosti in razgledanosti na besedilnem, naravoslovno-tehničnem, matematičnem, informacijskem, družboslovnem in umetnostnem področju;
- razvijanje pismenosti ter sposobnosti za razumevanje in sporočanje v slovenskem jeziku, na območjih, ki so opredeljena kot narodnostno mešana, pa tudi v italijanskem in madžarskem jeziku;
- razvijanje sposobnosti sporazumevanja v tujih jezikih;
- razvijanje zavedanja kompleksnosti in soodvisnosti pojavov ter kritične moči presojanja;
- doseganje mednarodno primerljivih standardov znanja;
- razvijanje nadarjenosti in usposabljanja za razumevanje in doživljanje umetniških del ter za izražanje na različnih umetniških področjih;
- razvijanje podjetnosti kot osebostne naravnosti v učinkovito akcijo, inovativnosti in ustvarjalnosti učenca.

VI. VZGOJNA NAČELA

1. Cilj vzgojnega delovanja je **oblikovanje stališč, vrednot, interesov in veščin**.
2. **Ponotranjenje vrednot** pri otroku poteka v petih fazah moralnega razvoja:
 - spoznavanje vrednot,
 - ravnanje v skladu z njimi,
 - identifikacija z zanj pomembnim odraslim in sprejetje vrednot za svoje,
 - organizacija vrednot,
 - ponotranjenje vrednot.
3. Vzgojno delovanje pomeni spodbujanje **odličnosti** posameznikov in odnosov.
4. Pri vzgojnem delovanju veljajo načela :
 - **spoštovanja,**
 - **vklučevanja,**
 - **aktivnega sodelovanja učencev,**
 - **skupnega reševanja težav,**
 - **zavzetosti za vsakega posameznika,**
 - **prednostnega varovanja žrtve.**
5. Situacije, ko učenci ne upoštevajo pravil ali kršijo pravice drugih, so izjemno dragocene, saj ob primernem vodstvu omogočajo refleksijo, presojo, empatijo, dogovarjanje, iskanje kompromisov, razvijanje moralnega presojanja, ponotranjenje vrednot, **prevzemanje odgovornosti za svoja dejanja** in reševanje medsebojnih sporov.
6. Delovanje šole in staršev naj bo čim bolj usklajeno, kot **dobro partnerstvo**, ki se izraža v medsebojnem zaupanju in usklajevanju.
7. Posebno pomembno je vzgojno delovanje, ki poteka prek **vodenja, organizacije in upravljanja oddelka**.
8. Pomemben vzgojni element je **učitelj kot zgled**.
9. Vzgoja in izobraževanje sta neločljivo povezana. Pouk naj vsebuje načrtno vzgojno delovanje pri izbiri metod in oblik dela, vsebine ter stila vodenja. **Pomembno je, da šola nauči učence učiti se.**
10. Šola bo v program vključevala take dejavnosti, ki vzpostavljajo **prijetno, sproščeno in spodbudno razredno klimo, pozitivne medosebne odnose zaupanja** in izobraževanje o škodljivih oblikah vedenja.
11. Na šoli skrbimo za **zdravo okolje**, ki omogoča optimalno življenje v fizičnem, psihosocialnem in duhovnem smislu.
12. Pri vzgojnem delovanju mora šola braniti in jasno zagovarjati svojo **strokovno avtonomijo** in nastopati usklajeno ter dosledno.

VII. SODELOVANJE S STARŠI

Vzgojno delovanje šole je interakcija med starši, učenci in delavci šole. Za enotno delovanje pri vzgoji otrok je nujno redno in kakovostno sodelovanje šole s starši. Šola in starši sodelujejo na področju vzgojnih dejavnosti šole in vzgojnega ukrepanja ob otrokovih dosežkih ali prekrških.

Šola organizira z zakonom predpisane oblike sodelovanja. Starši so ob pričetku šolskega leta obveščeni o okvirnih terminih izvedbe roditeljskih sestankov in o razporedu dopoldanskih in popoldanskih pogovornih ur.

Stiki med šolo in starši pa se vzpostavljajo tudi prek drugih oblik sodelovanja, kot so: predavanja oz. delavnice za starše, kulturne prireditve, humanitarne in ekološke akcije, športni ter družabni dogodki.

Za krajše informacije se starši in šola lahko poslužujejo obveščanja prek telefona, elektronske pošte in pisnega obveščanja.

Starši sodelujejo s šolo tudi prek sveta staršev in sveta šole, kjer imajo izvoljene predstavnike.

Staršem je omogočen stik s šolo ob morebitnih vprašanjih, pohvalah in težavah. Praviloma se starši najprej obrnejo na učitelja v okviru pogovornih ur, po potrebi pa tudi na šolsko svetovalno službo ali vodstvo šole.

V primeru, če bi strokovni delavci presodili, da je potreben poglobljen razgovor o otrokovem vedenju in/ali učnih dosežkih v šoli, starše povabimo na razgovor v šolo. Šola je v tem primeru dolžna starše obvestiti in omogočiti medsebojno sodelovanje, starši pa so se dolžni na vabilo k sodelovanju odzvati.

VIII. VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

Vzgojne dejavnosti šole izvajajo strokovni delavci izhajajoč iz vizije, ciljev, vzgojnih načel in vrednot naše šole. Pred učence postavljajo jasne zahteve, cilje in pričakovanja in jih učijo, kako delovati v skladu z njimi.

1. Splošna opredelitev nalog posameznih udeležencev v učno-vzgojnem procesu

Oddelčne skupnosti učencev

- Razrednik na začetku šolskega leta pripravi načrt dela z oddelkom glede na aktualno stanje v oddelku.
- Na oddelčni skupnosti razrednik z učenci obravnava Pravila šolskega reda ter postopke ravnanj v primeru hujših kršitev pravil šolskega reda in ob drugih izrednih dogodkih (v nadaljevanju postopki ravnanj).
- Na urah oddelčnih skupnosti učenci lahko oblikujejo in sprejmejo dogovor o vedenju ter ga v razredu obesijo na vidno mesto.
- Z učenci razpravlja o medsebojnih odnosih v oddelku, učence usmerja v ustrezno razreševanje trenj, sporov in nesoglasij. Učence spodbuja k sodelovanju in iskanju konstruktivnih rešitev, skrbi za kulturo v komunikaciji ter učence poduči o strategijah ravnanja v primeru nasilja.
- Razrednik spodbuja učence, da si pomagajo pri učenju.
- Razrednik lahko sam oz. v sodelovanju s svetovalno službo glede na potrebe oddelka izvede delavnice, na katerih obravnava izbrano temo.

Oddelčne skupnosti staršev

- Na roditeljskem sestanku razrednik starše seznani s Pravili šolskega reda OŠ Mengeš ter predstavi postopke ravnanj. Razrednik na rednih roditeljskih sestankih poroča o stanju v oddelku - učnem in vzgojnem napredku učencev.
- Starše spodbuja k sodelovanju, k dajanju predlogov in pripomb. Skupaj s starši išče rešitve za morebitne težave v oddelku. O predlogih, pripombah in težavah v oddelku razrednik obvesti ravnatelja.
- V primeru izrednih dogodkov razrednik sam ali na pobudo staršev po predhodnem posvetu z ravnateljem skliče izredni roditeljski sestanek.

Svetovalna služba

- Spremlja razvoj učencev v oddelčnih skupnostih na kognitivnem, socialnem, čustvenem, učnem in vzgojnem področju. Sodeluje pri pripravi in izvajanju preventivnih dejavnosti »Skrb za dobro počutje in celostni razvoj otrok«.

Primeri izvajanja PREVENTIVNIH DEJAVNOSTI*

»SKRB ZA DOBRO POČUTJE IN CELOSTNI RAZVOJ OTROK«

** Izvedba, število in vsebine posameznih delavnic se lahko spreminjajo glede na Letni delovni načrt šole ter kadrovske in organizacijske zmožnosti šole.*

Preventivne dejavnosti za 1. razred	Izvedba delavnice na temo medsebojnega spoznavanja » Spoznajmo se! « Izvedba delavnice na temo medsebojnih odnosov » Socialne igre «
Preventivne dejavnosti za 2. razred	Izvedba delavnice na temo pravil in odgovornosti » Pod črto - nad črto « Izvedba delavnice na temo spolne nedotakljivosti » Kiko in roka « Izvedba delavnice na temo strpnosti » Če si drugačen, nisi napačen «
Preventivni logopedski pregledi za 1. in 2. razred	Individualni logopedski pregledi
Preventivne dejavnosti za 3. razred	Izvedba delavnice na temo sproščanja » Potovanje v tišino « Izvedba delavnice na temo čustev » Čustvopedija « Izvedba delavnice na temo spolne nedotakljivosti » Kiko in roka « Izvedba delavnice na temo strpnosti » Če si drugačen, nisi napačen «
Preventivne dejavnosti za 4. razred	Izvedba 4 delavnic na temo prepoznavanja in obvladovanja čustev » Vrtiljak Čustev « Izvedba 2 delavnic na temo razredne klime » Počutje v razredu «
Preventivne dejavnosti za 5. razred	Izvedba 4 delavnic na temo čustveno-socialnih veščin (asertivnost) » Druga plat zgodbe « Izvedba delavnice na temo medosebnih odnosov » Ne tekmuje, sodelujmo « Izvedba 5 delavnic na temo učenje učenja » Učim se učiti «
Preventivne dejavnosti za 6. razred	Izvedba delavnice na temo vrednot » Kaj je pomembno v življenju ljudi « Izvedba delavnice na temo medsebojnega sodelovanja » Pismo izkušenih šestošolcev « Izvedba delavnice na temo medsebojnega sodelovanja » Pismo za bodoče šestošolce « Izvedba delavnice na temo preprečevanja nasilja » Stop nasilju « Izvedba delavnice na temo prepoznavanja čustev » Svet čustev- zgodbe «
Preventivne dejavnosti za 7. razred	Izvedba delavnice na temo spoznavanja samega sebe » To sem jaz « Izvedba delavnice na temo zastavljanja učnih ciljev » Šolski sistem in točke za SŠ « Izvedba delavnice na temo zasvojenosti » Svoj? Nesvoj? Zasvojen? « Izvedba delavnice na temo medosebnih odnosov » Jaz in moj razred « in » Drevo razpoloženja « (v CŠOD) Izvedba delavnice na temo psihološke odpornosti » Kako premagati stres «

Preventivne dejavnosti za 8. razred	Izvedba delavnice na temo prijateljstva » Kaj zahteva prijateljstvo « Izvedba delavnice na temo sprejemanja drugačnosti » Vsak ima svojo zgodbo « Izvedba delavnice na temo spoznavanja sebe in poklicne orientacije » Vprašalnik osebnostnih lastnosti «
Preventivne dejavnosti za 9. razred	Izvedba 8 delavnic na temo spoznavanja samega sebe v okviru ur poklicne orientacije (vprašalnik o poklicni poti, moji cilji in šolski sistem, spoznavanje samega sebe, sedem inteligenc, poklici prihodnosti, podjetništvo, kam in kako, spoznavanje življenja in dela v SŠ) Izvedba delavnice na temo duševnega zdravja » Kaj lahko naredim, da mi bo lažje? «
Izvajanje preventivnih delavnic v okviru razrednih ur oz. pouka (1. – 9. razred)	Vsebine glede na izražene potrebe oddelka (socialne veščine, medosebni odnosi, spoštljiva komunikacija, razredna klima, prijateljstvo, moja šola-varna šola, nenasilje, reševanje konfliktov, odgovor je pogovor, za krmilom svoje jeze, kako se postavim zase, premagajmo predsodke, pozitivna samopodoba, zdrav življenjski slog, duševno zdravje – sodelovanje razrednikov in ŠSS
Delavnice ob aktualnih dogodkih tekom šolskega leta	Delavnice na izbrano temo glede na aktualne dogodke (npr. »Dan nenasilja«, »Na glas o poplavah«...)
Organizacija preventivnih dejavnosti v sodelovanju z zunanji oz. drugimi sodelavci/izvajalci	PREVENTIVNA ZDRAVSTVENA VZGOJA (izvajalci ZD Domžale) <ul style="list-style-type: none"> • Zdrave navade (1. razred) • Osebna higiena (2. razred) • Zdrav način življenja (3. razred) • Preprečevanje poškodb (4. razred) • Zasvojenost (5. razred) • naravoslovni dan Dan za zdravje (5. razred) • Odraščanje (6. razred) • Samopodoba in stres (7. razred) • Temeljni postopki oživljanja (7. razred) • Komunikacija in medosebni odnosi (8. razred) • Kako škodljiva je uporaba elektronskih cigaret? • Zdrava spolnost (9. razred) <p>Kazenska odgovornost (8. razredi, izvajalki CSD Domžale)</p> <p>Finančna pismenost (9. razredi, izvajalki Zveze potrošnikov Slovenije)</p> <p>Varno nošenje šolskega nahrbtnika (4. razredi, izvajalka fizioterapevtka)</p> <p>Varnost (PP)</p> <p>Varna raba interneta (računalničar)</p>
Tutorstvo	Medvrstniška prostovoljna učna pomoč
Igrivi odmori	Krepitev medvrstniških odnosov in aktivno preživljanje prostega časa
Interesna dejavnost	» Skupaj v mavričnem svetu « - krepitev čustvenih in socialnih veščin
Obogatitvene dejavnosti	Vikend delavnice za učence 6. in 7. razreda »Jaz v svetu čustev« Vikend delavnice za (učence 8. in 9. razreda) najstnike z vizijo »Od sanj do cilja« Ustvarjanje za učence 5. – 9. razreda »Ustvarjalni napad na superge«

	<p>Vikend delavnice za nadarjene učence 8. in 9. razreda »Nadarjenost – izziv ali breme?«</p> <p>Druženje učencev 5. – 9. razreda z vrstniki OŠ Roje »Različnost bogati«</p>
--	--

- Prek razgovorov z razredniki ali pri opazovanju na hospitacijah in razgovorov z učenci spremlja stanje v oddelkih. Na pobudo razrednika/učitelja se ob dogovoru s starši odloči, kateri učenci potrebujejo pomoč ali svetovanje (učne težave, čustveno-vedenjske ali druge težave).

- Aktivno sodeluje pri obravnavanju hujših kršitev v oddelku. Na razrednih urah v sodelovanju z razrednikom skupaj z učenci razišče razloge in učence spodbuja k iskanju poti za izboljšanje medsebojnih odnosov v oddelku.

- Po potrebi se odloči za načrt dela s posameznimi oddelčnimi skupnostmi ali za sodelovanje z zunanjimi institucijami.

Svet staršev

- Ravnatelj na seji sveta staršev predstavi stanje na šoli. Starše seznanj s sprejetimi ukrepi za reševanje aktualne problematike. Starši lahko podajo različne predloge za izboljšanje vzgojno-izobraževalnega dela. Predstavniki staršev posredujejo prek predsednika/-ce sveta staršev pred sejo sveta staršev vprašanja, dileme, predloge, probleme, pohvale ipd., ki so jih na roditeljskih sestankih oddelkov izpostavili starši in jih potem po potrebi na seji obravnava svet staršev. Podajo mnenje o Pravilih šolskega reda Osnovne šole Mengeš.

Učiteljski zbor

- Razredniki na sejah učiteljskega zbora poročajo o stanju v oddelkih. Po potrebi se sestanejo oddelčni učiteljski zbori in na oddelčnih sestankih oblikujejo strategije za reševanje težav.

Vodstvo šole

- Na podlagi celostnega vpogleda v stanje na šoli oblikuje program strokovnih ukrepov in se odloča za prioritete naloge šole v tekočem šolskem letu ter s tem seznanj učiteljski zbor.

- O stanju na šoli poroča na rednih sestankih sveta staršev.

- Ob stopnjevanju izrednih dogodkov obvešča strokovne institucije, ki so pristojne za neposredno pomoč in reševanje težav in se z njimi posvetuje (centri za socialno delo, zdravstveni domovi, policija), po potrebi se posvetuje tudi z upravnimi organi.

- Pristojno je za komunikacijo z mediji.

Tehnično osebje

- Tako kot strokovni delavci šole morajo tudi ostali delavci upoštevati Pravila šolskega reda. V odnosu do učencev morajo biti korektni in strokovni. V primeru, da so prisotni ob izrednem dogodku, morajo ukrepati v skladu s postopki ravnanj in se čim prej obrnejo na kateregakoli strokovnega delavca šole ali vodstvo šole.

2. Preventivno–proaktivne dejavnosti

Preventivno-proaktivne dejavnosti šole so dejavnosti, s katerimi šola poskuša oblikovati takšno okolje in pogoje za delo ter življenje v šoli, v katerih bodo vsi učenci in zaposleni najbolj učinkovito zadovoljevali in uresničevali svoje potrebe, odgovornosti in pravice.

Preventivno-proaktivne dejavnosti obsegajo:

- Razvijanje ugodne socialne klime, občutka varnosti, zaupanja in sprejetosti, izvajanje dejavnosti, ki postavljajo v ospredje medsebojno povezanost, sodelovanje in odgovornost. Sistematično razvijanje socialnih veščin, prostovoljno delo, vrstniško pomoč.
- Oblikovanje oddelčnih in šolskih dogovorov o temeljnih vrednotah skupnega življenja in načinih ravnanja – pravila šole in oddelka. Poudarjanje in nagrajevanje zglednega vedenja učencev, pogovori o takem vedenju.
- Aktivno vključevanje učencev v načrtovanje, izvajanje in vrednotenje učenja in dela v skladu z njihovimi zmožnostmi.
- Obravnavanje različnih življenjskih problemov vrstnikov ter usposabljanje za uspešno reševanje problemov. Navajanje na procese samovrednotenja, samokontrole in sprejemanja odgovornosti, vzpodbujanje zavedanja svobode in omejitev v izbiranju vedenja. Odzivnost in pravočasnost pri reševanju problemov, njihovo načrtno reševanje.
- Izvajanje dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost.
- Izvajanje razvojnih, preventivnih, obogatitvenih dejavnosti in drugih šolskih projektov oz. dejavnosti, ki jih načrtuje in izvaja šola.
- Izvajanje dejavnosti za odpravo razvojnih primanjkljajev na področju logopedije, grafomotorike in bralne pismenosti v prvi triadi z namenom celostnega razvoja otrok.
- Izvajanje dežurstva strokovnih delavcev.

Primeri izvajanja PREVENTIVNO-PROAKTIVNIH DEJAVNOSTI*

»URESNIČEVANJE VREDNOT, VIZIJE IN SPODBUJANJE POZITIVNE KLIME NA ŠOLI«

* Izvedba, število in vsebine posameznih dejavnosti se lahko spreminjajo glede na Letni delovni načrt šole in kadrovske ter organizacijske zmožnosti šole.

MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE IN UČENJE

- Medgeneracijsko sodelovanje starejših in mlajših učencev pri učnih predmetih.
- V septembru devetošolci razkažejo šolo prvošolcem.
- Sprejem prvošolcev v šolsko skupnost s strani devetošolcev.
- Predaja ključa (devetošolci osmošolcem ob koncu leta), ob tem zaobljuba in družabna igra
- Skupna izvedba tehniškega dne –npr. izdelava vetrnice (2. in 5. razred)
- Izvedba skupne učne ure (polovica učencev enega in polovica učencev drugega oddelka skupaj)
- Pomoč starejših mlajšim pri izdelavi izdelkov - Iskrice v očeh (npr. 8. razred pomaga 2. razredu)
- Starejši (učenci, stari starši) berejo mlajšim pravljice v okviru pouka.
- Starejši učijo mlajše = učna ura (določimo temo, ki je aktualna v obeh razredih; starejši so mentorji mlajšim, pripravijo naloge za njih ali skupaj nekaj ustvarijo npr. zgodba ob sliki, MAT naloge, naravoslovne dejavnosti ...)
- Starejši učijo mlajše računalniškega opismenjevanja.
- SOS prijatelji - devetošolci »posvojijo prvošolčka« - pomoč v razredu in na splošno.
- Predstavitve govornih nastopov tudi v drugih razredih (npr. osmošolec predstavi še dodatno v 4. razredu in obratno - tudi mlajši predstavijo starejšim – glede na temo/učni načrt).
- Predstavitve hobijev ali stvari → učenci naj predstavijo, v čem so dobri, kaj jih osrečuje.
- Pri pripravi nastopov se lahko namesto generalke opravi nastop (v smislu vaje/generalke) pred določenim razredom.
- Tekma v odbojki učenci : učitelji
- Povezovalne športne igre učenci : učitelji (odbojka, med dvema ognjema, borba z vodnimi balončki ...)
- Izmenjava pouka učitelj/učenec (npr. 5. okt./na dan učiteljev dve uri pouka vodijo učenci)
- Dobro dejanje za skritega prijatelja (učenci izžrebajo sošolca in ga tekom leta razveseljujejo z dobrimi deli, npr. pridržijo vrata, pomoč pri nalogah, nasmeh, pohvala ...)
- Rdeča sreda (učitelji in učenci oblečeni v isto barvo)
- Omogočimo popoldansko učenje v razrednih učilnicah (da si učenci pomagajo med seboj) ali v športni dvorani.

OBOGATITVENA DEJAVNOST ZA RS

TEMATSKI HODNIKI

- razredne anekdote – se jih zapiše/TABLA ANEKDOT

UMETNIŠKI STEBER (likovno, literarno, glasbeno ...)

»GRAFITI« STENA, POSLIKAVA ZASILNIH knauf STEN – poslikajo učenci

POSLIKAVE VRAT UČILNIC glede na temo, ki se poučuje v tej učilnici

OKRASITEV MATIČNIH UČILNIC NA DOLOČENO TEMO (npr. pomlad v džungli, v vesolju ...), ogled učilnic, določitev zmagovalca najlepše učilnice

KOTIČEK ZA UČENCE/OGLASNA DESKA, USTVARJALNICA ...

KLOPI IN MIZE PO HODNIKI – za druženje

DRUŽENJE/IGRANJE MED GLAVNIM ODMOROM → predmetna + razredna stopnja

MIRNI KOTIČEK ZA BRANJE IN IGRANJE MED ODMOROM (klopi, stoli... → morda v knjižnici)

REKREATIVNI ODMOR ZA UČENCE, ki to želijo in ne za vse.

TEKMOVANJE SKOZI CELO LETO ZA DOSEGO izbranih VREDNOT

- EKO RAZRED - »najčistejši/najbolj urejen« razred šole/generacije → SIMBOLIČNA NAGRADA/DIPLOMA NA POL LETA/ENO LETO

IZBIRAMO NAJBOLJŠI RAZRED MESECA ali LETA

SPREJMI IZZIV IN PODRI REKORD (en razred izzove drugega, določijo časovno obdobje za vajo/trening)
PRIPRAVA/IZBIRA JEDILNIKA, npr. za en teden BELEŽENJE ODNOSA DO HRANE (zavržena hrana, kako so prinesli nazaj embalažo ...)
ZELENA STRAŽA – tedensko čiščenje šolske okolice, vsak razred 1 teden GRABLJENJE LISTJA in druge DELOVNE AKCIJE NA ŠOLI ŠOLSKA GREDA – vrtnarjenje in sajenje rastlin UČILNICA NA PROSTEM VEČJI PESKOVNIK IN VODA V BLIŽINI KLOPCA NA IGRIŠČU NA ATLETSKEM STADIONU V SENCI
ŠOLSKI RADIO SKEČ ZA 15 MINUT ŠOLSKA PRIREDITEV, KI JO PRIPRAVIJO NADARJENI UČENCI.
JUTRANJI KROG 1 MINUTA ZA ŠALO/SMEH
PUSTNI TOREK: PUSTNO RAJANJE 1. – 5. razred, ples v maskah, parada
IZVEDBA URE POUKA PO IDEJAH/ŽELJAH UČENCEV (določitev pogojev: brez telefona ...) v smislu »bonusa« UČENEC VODI UČNO URO MOTIVACIJA ZA DODATNO DELO PRI POUKU
OPAZOVANJE UČENCA IN POHVALA ZA UPOŠTEVANJE _____
BOKSARSKA VREČA V SOBI ZA UMIRJANJE
RDEČA NIT ŠOLSKEGA LETA: ideja za celoletno temo (lahko tudi projekt na drugačen način) z naslovom »Bodi JAZ v pri JAZ en« = tema za spodbujanje prijaznosti vseh - učiteljev in učencev in kuharic in... Prijaznosti se lahko naučiš, a ne?
MIREN KOTIČEK ZA UČITELJE (npr. za opravljanje klicev v miru, pogovorne ure, za zbrano pripravo na pouk, za odmor, malico ...)

3. Svetovanje in usmerjanje

Svetovanje in usmerjanje je namenjeno učencem, posredno pa tudi njihovim staršem pri reševanju problemov, ki so povezani z razvojem učenca, s šolskim delom, z odnosi med vrstniki in odraslimi, z razvijanjem samopodobe in prevzemanjem odgovornosti.

Svetovanje in usmerjanje učencem pomaga, da se učijo:

- oblikovati lastne cilje in načine za njihovo uresničevanje,
- učinkovito organizirati delo (šolsko in domače),
- sprejemati in uspešno vrednotiti svoje rezultate,
- razmišljati, presojati in vrednotiti svoje vedenje in vedenje drugih,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- se vživljati v ravnanje drugega,
- prepoznati čustva pri sebi in drugih,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- konstruktivno reševati probleme in konflikte, iskati rešitve in vire pomoči,
- ustrezno ravnati v situacijah, pri katerih so prisotni stres, strah, čustvena napetost, konflikti, doživljanje neuspehov,
- krepiti psihološko odpornost pri izzivih,
- razvijati realno in pozitivno samopodobo ter občutek lastne vrednosti,
- dosegati druge cilje, ki si jih zastavlja šola.

Svetovanje in usmerjanje opravljajo strokovni delavci šole (učitelji, razredniki) v času razrednih in pogovornih ur ob sprotne reševanju problemov. Če učenec, starši, učitelj ali razrednik presodi, da učenec potrebuje osebno pomoč in svetovanje, se v reševanje problema vključi svetovalna služba in po potrebi vodstvo šole. Svetovalna služba ravna v skladu s programskimi smernicami šolske svetovalne službe.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih ustanovah psihosocialne pomoči.

4. Svetovalni pogovor

Šola ponudi svetovalni pogovor učencem, kadar se znajdejo v sporu oz. konfliktu. Zanj se učenci odločijo sami in ga izvedemo le, če se z njim strinjajo vsi udeleženci. Medsebojne spore lahko tako rešijo s pomočjo tretje osebe, ki skrbi, da vsi enakovredno izrazijo svoja mnenja, čustva in opažanja ter da drug drugega poslušajo. Omogočeno je, da učenci v mirnem, varnem in nepristranskem okolju sami poiščejo skupno rešitev. Učenci se tako učijo reševanja sporov na spoštljiv način in se urijo v pridobivanju socialnih veščin.

5. Sodelovanje s starši ob konkretnem vzgojnem izzivu

Če učitelj oziroma drug strokovni delavec šole ugotovi, da bi pogosti stiki s starši otroku koristili pri doseganju vzgojnih ciljev, se s starši lahko poveže bodisi prek telefona, elektronske pošte ali v času dopoldanskih pogovornih ur osebno.

6. Restitucija

Učencu se lahko določi restitucija, kar pomeni, da bo naredil nekaj, kar je v njegovi moči, da sam poravnava povzročeno škodo. Pomembno je, da je poravnava povezana s področjem, na katerem je škodo naredil (predvsem na socialnem in etičnem področju, v dogovoru s starši pa tudi na materialnem področju).

IX. POHVALE, PRIZNANJA, NAGRADE

S pohvalami, priznanji in nagradami želimo pri učencih spodbujati dobro šolsko delo in želeno vedenje ter jih spodbujati k osebnemu napredku. Držimo se načela, da je tisto vedenje, ki je pohvaljeno ali nagrajevano, lažje vzbuditi in ohranjati.

1. Pohvale

Pohvale so lahko ustne ali pisne.

- Največkrat izrečemo neformalne **ustne** pohvale; le-te so del osnovne vzgojne dejavnosti. To so lahko povratna sporočila o vedenju ali delu učenca oz. pohvale v spontanah pogovorih. Izrečemo jih individualno ali pred skupino. Izrekajo se sproti, kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni dejavnosti.

Ustne pohvale so lahko tudi koristen pripomoček pri spreminjanju neprimerne vedenja. Primeri uporabe v šolski praksi:

- Ne čakamo s pohvalo predolgo oziroma do popolnosti dosežka. Oziramo se vedno na izhodišče stanja, ki je morda zelo nizko in kjer že manjša sprememba pomeni znaten uspeh, verjetno tudi trud.
 - Opazimo sodelovanje, tudi če rezultat še ni dober in učencu to izrazimo.
 - Pohvala naj ne bo pretirana. Nestvarna pohvala pogosto ne deluje pristno ter postavi učenca pred pričakovanja, ki jim ni kos, zaradi česar se spet zateče v svoje načine obrambnega vedenja.
- Ob koncu šolskega leta ali ob posebnih priložnostih podelimo formalne, **pisne** oblike pohval, namenjene vzpodbujanju pomembnih vzgojno-izobraževalnih ciljev. Podeljujejo se za prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole.

Predlagatelji pisnih pohval so lahko:

- razrednik,
- drugi strokovni delavci šole,
- mentorji dejavnosti,
- ravnatelj,
- oddelčna skupnost ali skupnost učencev šole.

Področja podeljevanja pohval so: učno področje, vzgojno področje, pomemben prispevek v razredni ali šolski skupnosti in izjemni dosežki. Za vsako od področij smo določili kriterije, ki so nam v pomoč pri izrekanju oz. podeljevanju.

Kriteriji za pisne pohvale so:

- prizadevnost pri pouku, učenju, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole,
- posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti učencev ali skupnosti učencev šole,
- nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo,
- aktivno sodelovanje pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti in prireditvev, pomembnih za delo šole,
- viden dosežek na športnem, umetniškem, kulturnem in znanstvenem področju,
- sodelovanje pri številnih različnih dejavnostih v šolskem letu.

Učenci od 3. do 5. razreda prejmejo priznanje

- **za zelo dobre učne dosežke v ____ . razredu** (povprečje ocen 4,7 in več, nima pa izjemnih dosežkov na tekmovanjih iz znanja),
- **za zelo dobre učne dosežke v ____ . razredu in dosežke na tekmovanjih iz znanja** (povprečje 4,7 in več ter priznanja iz vsaj 2 različnih tekmovanj v tem šolskem letu),
- **za zelo dobre dosežke na tekmovanjih iz znanja v ____ . razredu** (priznanja iz vsaj 2 različnih tekmovanj v tem šolskem letu, nima pa izjemnih učnih dosežkov v tem šol. letu),
- **za izjemen dosežek na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja** (po kriteriju, ki ga izglasuje učiteljski zbor na zaključni ocenjevalni konferenci).
- **za športnika/športnico oddelka.**

Priznanja iz prvih treh alinej se med seboj izključujejo.

Učenci od 6. do 8. razreda prejmejo priznanje

- **za izjemne učne dosežke v ____ . razredu** (povprečje ocen 4,5 in več, nima pa izjemnih dosežkov na tekmovanjih iz znanja),
- **za izjemne učne dosežke v ____ . razredu in dosežke na tekmovanjih iz znanja** (povprečje 4,5 in več ter priznanja iz vsaj 3 različnih tekmovanj v tem šolskem letu),
- **za izjemne dosežke na tekmovanjih iz znanja v ____ . razredu** (priznanja iz vsaj 3 različnih tekmovanj v tem šolskem letu, nima pa izjemnih učnih dosežkov v tem šol. letu),
- **za športnika/športnico oddelka,**
- **za izjemen dosežek na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja** (po kriteriju, ki ga izglasuje učiteljski zbor na zaključni ocenjevalni konferenci).

Priznanja iz prvih treh alinej se med seboj izključujejo.

Učenci 9. razreda prejmejo priznanje

- **za izjemne učne dosežke v vseh letih šolanja in dosežke na tekmovanjih iz znanja** (učenec je bil vsa leta odličen, oziroma je imel povprečje zaključenih ocen 4,7 in več v 3. do 5. razredu oz. 4,5 in več od 6. do 9. razreda in je prejel priznanja iz vsaj 3 različnih tekmovanj v 9. razredu),
- **za izjemne učne dosežke v vseh letih šolanja** (učenec je bil vsa leta odličen, oziroma je imel povprečje zaključenih ocen 4,7 in več v 3. do 5. razredu oz. 4,5 in več od 6. do 9. razreda, nima pa izjemnih dosežkov na tekmovanjih iz znanja),
- **za izjemne učne dosežke v 9. razredu** (povprečje ocen 4,5 in več),
- **za izjemne učne dosežke v 9. razredu in dosežke na tekmovanjih iz znanja** (povprečje 4,5 in več in priznanja iz vsaj 3 tekmovanj v 9. razredu),
- **za izjemne dosežke na tekmovanjih iz znanja v 9. razredu** (priznanja iz vsaj 3 različnih tekmovanj v 9. razredu),
- **za izjemen dosežek na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja** (po kriteriju, ki ga izglasuje učiteljski zbor na zaključni ocenjevalni konferenci).
- **za športnika/športnico šole** – prejme tudi pokal
- **za športnika/športnico oddelka.**

Priznanja iz prvih petih alinej se med seboj izključujejo.

Nagrade

Učenci so lahko tudi nagrajeni. Vrsto nagrade posameznega učenca določi ravnatelj v sodelovanju z razrednikom oziroma mentorjem.

- Praviloma so nagrade knjige ali pripomočki, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku ali drugih dejavnostih šole.
- Šola lahko organizira različne nagradne aktivnosti za učence z izjemnimi dosežki na državnem oz. mednarodnem nivoju na področju znanja, športa, raziskovanja in umetnosti.

Nagrade, ki jih prejmejo učenci 9. razreda

- **za izjemne učne dosežke v vseh letih šolanja** (učenec je bil vsa leta odličen, oziroma je imel v 3. do 5. razredu povprečje zaključenih ocen 4,7 in več oz. 4,5 in več od 6. do 9. razreda). Učenec prejme tudi priznanje.
- **za izjemne učne dosežke v vseh letih šolanja in dosežke na tekmovanjih iz znanja** (učenec je bil vsa leta odličen, oziroma je imel v 3. do 5. razredu povprečje zaključenih ocen 4,7 in več oz. 4,5 in več od 6. do 9. razreda ter priznanja iz vsaj 3 različnih tekmovanj v 9. razredu). Učenec prejme tudi priznanje.

Nagrade in priznanja podeli ravnatelj ali razrednik na zaključni prireditvi ob koncu šolskega leta oziroma na valeti v 9. razredu.

Najboljši športnik, najboljša športnica

Poleg navedenih priznanj ravnatelj šole podeli tudi nagrade za posebne dosežke na športnem področju.

Kriteriji za pridobitev nagrade (pokala) za najboljšega športnika oz. najboljšo športnico šole dobi učenec/-ka, ki :

- ima veselje do športa,
- se s športom redno ukvarja,
- aktivno sodeluje pri urah športa (samostojnost, športna oprema, vestnost, pomoč pri organizaciji športnih dejavnosti),
- ima spoštljiv odnos do učencev in vseh zaposlenih na šoli,
- s svojim odnosom, sodelovanjem in prizadevnostjo daje zgled drugim učencem,
- spoštuje in živi »fair play«,
- se aktivno vključuje v šolska športna tekmovanja (ekipno, posamično),
- dosega nadpovprečne rezultate v določeni športni panogi na tekmovanjih.

Predlogi **POHVAL, PRIZNANJ IN NAGRAD***

(učenci, starši, učitelji)

** Izvedba, število in vsebine posameznih delavnic se lahko spreminjajo glede na Letni delovni načrt šole in kadrovske ter organizacijske zmožnosti šole.*

Kaj:

- VZORNO ŠOLSKO DELO/VEDENJE (prinašanje potrebščin, delanje domačih nalog, sodelovanje pri pouku, spoštljiv odnos, napredek ...),
- POMOČ DRUGIM,
- BRALNA ZNAČKA,
- EKO JUNAKI,
- LIKOVNI NATEČAJI, UMETNIŠKI DOSEŽKI,
- ŠPORTNI DOSEŽKI,
- NAJRAZRED (urejenost razreda, medsebojna pomoč, opravljanje domačih nalog, največ prebranih knjig, sodelovanje, brez odvzetega telefona ...).

Kako:

- NAGRADNI IZLET, DOŽIVETJE, PIKNIK,
- NAGRADNI VIKEND - TABOR,
- JAVNA IZPOSTAVITEV UČENCEV IN NJIHOVIH DOSEŽKOV,
- PRIZNANJE,
- VPIS V ZLATO KNJIGO,
- USTNA OZ. PISNA POHVALA,
- JAVNA POHVALA,
- UČENCI PREDLAGAJO VSEBINO UČNE URE (izvedba pouka po želji učencev),
- UČNA URA ZUNAJ NA PROSTEM,
- IGRA PO IZBORU UČENCEV,
- POUK V RAČUNALNIŠKI UČILNICI,
- OBISK KULTURNIH USTANOV (ogled filma, predstave, koncerta, tehnološkega parka ...),
- KNJIGA PO IZBORU,
- BONUS PRI USTNEM OCENJEVANJU (možnost napovedanega ocenjevanja oz. predstavitev ocenjevanja),
- UPOŠTEVANJE TRUDA PRI OCENJEVANJU,
- SKUPNA DEJAVNOST ZA RAZRED,

- ŠOLSKI PLES,
- UČENCI SE POGOVARJAJO O POMEMBNIH STVAREH,
- KUPONI ZA PALAČINKE NA ŠOLSKIH SEJMIH,
- IZMENJAVA Z UČENCI IZ TUJINE,
- VEČ POSVEČANJA ČASA USPEŠNIM UČENCEM (priprave na tekmovanja, reševanje težjih nalog/primerov s tekmovanj ...),
- BON ZA PRILJUBLJENE STVARI MED MLADIMI,
- IZBOR ZVONCA,
- IZBOR JEDILNIKA za teden/mesec.

X. VZGOJNI UKREPI IN VZGOJNI POSTOPEK

1. Kršitve šolskega reda

a. Lažje kršitve izhajajo iz dolžnosti in odgovornosti učencev.

b. Hujše kršitve šolskega reda so opredeljene kot:

- večkratno ponavljanje iste lažje kršitve,
- motenje pouka in ostalih oblik vzgojno izobraževalnega procesa, ki onemogočajo njihovo izvajanje,
- fizični napad na učenca, delavca ali obiskovalca šole,
- ustrahovanje in izsiljevanje učencev, delavcev ali obiskovalcev šole,
- javno spodbujanje ali razpihovanje narodnostnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva ali nestrpnosti, spodbujanje k drugi neenakopravnosti zaradi telesnih ali duševnih pomanjkljivosti oz. drugačnosti,
- verbalni napad na učenca, delavca ali obiskovalca šole,
- ogrožanje lastnega življenja in zdravja ali ogrožanje življenja in zdravja učencev, delavcev ali obiskovalcev šole ter splošne varnosti,
- namerno poškodovanje in uničevanje šolske opreme, zgradbe ter stvari in opreme drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole,
- občasni neopravičeni izostanki nad 6 ur oziroma strnjeni neopravičeni izostanki nad 12 ur oziroma ponavljajoči neopravičeni izostanki pri enem predmetu nad 3 ure,
- večkratno zamujanje k pouku (več kot trikrat) v krajšem časovnem obdobju,
- zvočno ali slikovno snemanje ali objavljane posnetkov pouka, učencev, delavcev ali obiskovalcev šole, če tega ne dovoli učitelj ali vodstvo šole; z namenom zaničevanja, zasmehovanja oz. izsiljevanja s posnetkom,
- kraja lastnine šole, drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole,
- prepisovanje in uporaba nedovoljenih pripomočkov pri pisnem preverjanju in ocenjevanju znanja,
- prinašanje, posedovanje, ponujanje, prodajanje ali uživanje pripravkov z vsebnostjo nikotina, alkohola, drog ter drugih psihoaktivnih sredstev oziroma napeljevanje učencev k takemu dejanju v času pouka, ob dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno izobraževalnih dejavnosti,
- prihod oziroma prisotnost pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih sredstev v času pouka, ob dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno izobraževalne dejavnosti,
- prinašanje, posedovanje ali uporaba nevarnih predmetov kot so pirotehnična sredstva, orožje ali drugi nevarnih predmetov,
- zažiganje stvari in predmetov na šolskem območju,
- spolno nadlegovanje učencev, delavcev ali obiskovalcev šole (neprimerno razkazovanje, otipavanje intimnih delov telesa),
- uničevanje uradnih dokumentov ter ponarejanje podatkov in podpisov v uradnih dokumentih in listinah, ki jih izdaja šola,
- nagovarjanje in spodbujanje drugih učencev k težji kršitvi,
- okrnitev ugleda šole,
- druga hujša kršitev, ki s temi pravili ni opredeljena rešuje tričlanska komisija, ki ugotovi teže kršitve in se opredeli za enega izmed ustreznih ukrepov v skladu s temi pravili, pri čemer upošteva osebne in druge okoliščine v konkretni zadevi. Tričlansko komisijo skliče ravnatelj za vsak primer posebej (ad hoc).

2. Vzgojni postopek:

Če pride do lažje ali hujše kršitve šolskega reda, se v namen vzgojnega delovanja uporabi vzgojni postopek. Sestavljen je iz šestih korakov. Pri lažjih kršitvah si koraki sledijo, upošteva se načelo postopnosti, pri hujših kršitvah pa strokovni delavec ali tim strokovnih delavcev presodi, na katerem koraku se bo vzgojni postopek pričel.

1. KORAK: OPOZORILO

Ob kršenju šolskih pravil učitelj učenca najprej OPOZORI na neprimerno vedenje. Če opozorilo ne zaleže, učitelj presodi, kdaj je potrebno narediti naslednji korak.

2. KORAK: POGOVOR Z UČITELJEM

Pogovor mora učitelj načrtovati tako, da ima dovolj časa in da je v prostoru sam z otrokom.

Učitelj o pogovoru praviloma obvesti razrednika (bodisi zaradi teže problema ali zaradi možnega izreka vzgojnega opomina) ali pa ga, če se prekrški ponavljajo, prosi za pomoč. Učitelj po presoji zapiše zapisnik pogovora in obvesti starše.

3. KORAK: POGOVOR Z RAZREDNIKOM

Pogovor z učencem načrtuje razrednik, nanj lahko povabi tudi starše in vpletenega učitelja. Če se prekrški ponavljajo ali če so težje narave, razrednik prosi za pomoč šolsko svetovalno službo ali ravnatelja. Pred naslednjim korakom razrednik ali po presoji ravnatelj obvesti starše o vzgojnem postopanju šole.

4. KORAK: TIMSKI POGOVOR PRI ŠOLSKE SVETOVALNI SLUŽBI ali TIMSKI POGOVOR PRI RAVNATELJU

Šolska svetovalna služba razišče okoliščine, se pogovori z vsemi vpletenimi in skliče timski razgovor. Na razgovor povabi učenca in po svoji presoji tudi razrednika, učitelja in/ali starše. Če se prekrški ponavljajo, šolska svetovalna služba prosi za pomoč ravnatelja.

Ravnatelj skliče timski razgovor. Na razgovor povabi starše ter učenca in po svoji presoji tudi razrednika, učitelja in/ali šolsko svetovalno službo.

5. KORAK: NADALJEVANJE POSTOPKA VZGOJNEGA UKREPANJA V SKLADU Z ZAKONOM O OSNOVNI ŠOLI

Če s pomočjo pogovorov in vzgojnih ukrepov učenec ne doseže skupaj oblikovanega cilja, se postopek nadaljuje naprej v skladu z Zakonom o osnovni šoli.

3. Elementi in cilji pogovora

Strokovni delavec pri pogovoru z učencem upošteva:

Pogovor sestavljajo sledeči elementi:

- **Razjasnitev okoliščin** (opis dogodkov s strani učitelja, učenca, če je potrebno tudi očitvidcev).
- **Razjasnitev posledic**, ki so nastale zaradi učenčevega prekrška, z namenom, da učenec dobi uvid v situacijo.
- **Kritika neprimerne vedenja in ubeseditev pričakovanega vedenja**. Če učenec kaže dovolj odgovornosti in uvidi situacijo, to točko ubesedi sam.
- **Dogovor o možnih vzgojnih dejavnostih, ki bi bile otroku v pomoč, opozorilo o možnosti dodelitve vzgojnega ukrepa, dodelitev vzgojnega ukrepa, vztrajanje na vzgojnem ukrepu** (si sledijo postopoma).
- Določiti način spremljanja vedenja oziroma dogovor o tem, kdaj, kako in kje se bo **preverila uspešnost dogovora**.

Cilji pogovora so:

- Da se **prekine neprimerno vedenje** in se nadomesti z želenim.
- Da učenec **oblikuje lastne cilje in strategije** za njihovo uresničevanje.
- Da učenec **organizira lastno delo** za večjo učinkovitost.
- Da učenec **razmišlja in presoja** o svojem vedenju.
- Da učenec **prevzema odgovornost in sprejema posledice** svojih dejanj.
- Da se je učenec zmožen **empatično vživljati** v druge.
- Da učenec **razume vzroke za neustrezno vedenje pri sebi in drugih**.
- Da učenec **rešuje probleme in konflikte**.
- Da učenec **razmisli o ustreznem vedenju** v podobnih situacijah.
- Da učenec **razvija pozitivno samopodobo**.

4. Vzgojni ukrepi

Če učenec kljub opozorilu in pogovoru ne izpolnjuje svojih dolžnosti in odgovornosti ter ponavlja kršitve, lahko učitelj ali strokovni delavec uporabi ustrezne vzgojne ukrepe.

Učitelj glede na kršitev sam presodi, kateri vzgojni ukrep je za učenca najbolj primeren. Učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja.

VZGOJNI UKREPI:

- Ustno opozorilo strokovnega delavca.
- Vpis v vzgojno mapo oddelka.
- Zadržanje na razgovoru v zvezi s kršitvijo pravil šolskega reda.
- Ustno ali pisno (podpis) obvestilo staršem.
- Učitelj učenca presede.
- Začasno opazovanje otrok pri igri in razgovor (RS).
- Povečan nadzor nad učencem.
- Dodatno spremstvo strokovnega delavca.
- Organizacija drugačne oblike organiziranega izvajanja vzgojno-izobraževalnega procesa.
- Pogovor o kršitvi in predstavitev problematike v razredu na razredni uri.
- Dodatno domače delo (priprava referata na določeno temo, priprava prispevka za šolsko glasilo, risanje piktograma za šolska pravila ali pisanje o kršenju letih, priprava in izvedba govorne vaje pri pouku ali na uri oddelčne skupnosti, pisanje spisa na določeno temo ...).
- Učenec zapiše samorefleksijo o svojem vedenju: kaj je storil napačno, kakšno bi bilo boljše ravnanje in kako bo popravil storjeno napako.
- Učencu se ne dovoli opravljati tistih športnih vaj, pri katerih bi se lahko zaradi neustrezne opreme poškodoval. Namesto tega opravlja ustrezne vaje ali se izobražuje o teoriji športa.
- Dokončanje neopravljenih (učnih) obveznosti v šoli pod nadzorom učitelja po pouku ali pred poukom z vednostjo staršev.
- Učenec samostojno predela vsebino učne snovi, pri kateri je neopravičeno izostal (učitelj lahko pri naslednji učni uri to tudi preveri).
- Izdelava načrta šolskega dela in obveznosti.
- Nudenje pomoči sošolcem ali učencem drugih razredov.
- Osebno opravičilo učenca.
- Javno opravičilo učenca.
- Pospravljanje za seboj ali drugimi.
- Podaljšanje zadolžitev učenca za dan, teden ... (npr. dežurstvo v razredu).

- Družbeno koristne dejavnosti (npr. pomoč v knjižnici, pomoč pri urejanju zunanjih in notranjih šolskih površin, dodatno dežurstvo, pomoč hišniku, sodelovanje pri organizaciji in izvedbi šolskih prireditev in akcij ...).
- Vključitev v ustrezno delavnico svetovalne službe.
- Restitucija.
- Učenec in njegovi starši v dogovoru s šolo poravnajo nastalo materialno škodo.
- Začasni odvzem naprave ali predmeta, s katerim učenec moti izvedbo pouka, ustrahuje ali ogroža svojo oziroma tujo varnost. Predmet se shrani na varovanem mestu, o odvzemu se obvesti starše. Te naprave ali predmete prevzamejo starši ali skrbniki.
- Odvzem pripravkov z vsebnostjo nikotina, alkohola, drog ter drugih psihoaktivnih sredstev.
- Pregled šolske garderobne omarice in osebnih predmetov.
- Prepoved vstopanja v določene šolske prostore brez spremljevalca strokovnega delavca.
- Omejitev sodelovanja pri nadstandardnem programu in ostalih neobveznih oblikah dela po Letnem delovnem načrtu zaradi zagotavljanja varnosti in nemotenega izvajanja programa.
- Izrek vzgojnega opomina v skladu z 60.f členom Zakona o osnovni šoli.
- Premestitev v drug oddelek.
- Prešolanje učenca v skladu z 54. členom Zakona o osnovni šoli.
- Obveščanje pristojnih inštitucij (center za socialno delo, zdravstveni dom, policija).
- Tričlanska komisija ugotovi teže kršitve in se opredeli za ukrep, ki ni na seznamu vzgojnih ukrepov.
- Najbolj učinkoviti in pošteni vzgojni ukrepi po mnenju učencev:
 - opozorilo
 - odstranitev od pouka - soba za umirjanje
 - vpis v vzgojno mapo/zapisnik
 - pogovor (učitelj, razrednik, starši, ravnatelj)
 - obveščanje staršev
 - družbeno koristno delo (pomoč čistilki pri čiščenju, pomoč hišniku, knjižničarki, pomoč v jedilnici, urejanje učilnic oz. okolice šole ...)
 - zadržanje v šoli po pouku
 - prepoved udeležbe na dodatnih dejavnostih (igralni odmori, ekskurzije, končni izlet, obogatitvene dejavnosti ...)

- priprava eseja/seminarske naloge, zakaj je bilo vedenje neprimerno in kako ga lahko izboljšaš
 - prestavitev v drug razred
 - vzgojni opomin
- Pomembno sporočilo učencev je tudi, da podpirajo vzgojne ukrepe.
 - Veliko moč in odgovornost imajo opazovalci kršiteljev. Razredna skupnost lahko pogosto ustavi kršitelja, zaščiti šibkejšega ali pokliče na pomoč odraslega. Prav je, da se vsi zavedamo svoje vloge v socialni skupnosti in odgovornosti, ki je z njo povezana.
 - Najbolj učinkoviti in pošteni vzgojni ukrepi po mnenju staršev:
 - samorefleksija,
 - obvestilo staršem, pogovor s starši, ŠSS, ravnateljem,
 - izvajanje družbeno koristnega dela (čiščenje smeti v šoli in okolici šole, čiščenje šolskega inventarja ...),
 - restitucija,
 - izdelava plakata in njegova predstavitev (o tem, zakaj določeno vedenje ni bilo primerno, posledice ...),
 - vzgojni ukrep,
 - opozorilo,
 - učenec ostane po pouku v šoli, dobi dodatno zaposlitev oz. nalogo,
 - organizacija drugačne oblike organiziranega izvajanja vzgojno-izobraževalnega procesa,
 - vpis v vzgojno mapo – dosledno,
 - pomoč mlajšim učencem,
 - prepoved udeležbe na dodatnih dejavnostih (šola v naravi, izleti ...),
 - javno opravičilo,
 - premestitev v drug oddelek,
 - prešolanje.

5. Vzgojni opomini

V primerih, ko učenec ne izpolnjuje svojih dolžnosti in odgovornosti, določenih z zakonom, drugimi predpisi in akti šole in ko vzgojne dejavnosti in vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena, mu šola izreče vzgojni opomin.

Šola izreka vzgojne opomine v skladu z Zakonom o osnovni šoli, kjer je predpisan tudi postopek.

Če je učenec prejel vzgojni opomin, šola skupaj s starši in učencem sestavi individualizirani vzgojni načrt. V njem so opredeljeni vzgojni cilji in vzgojne dejavnosti za izboljšanje učenčevega vedenja.

Šola lahko v skladu s 54. členom Zakona o osnovni šoli učenca po izrečenem 3. vzgojnem opominu prešola na drugo šolo.

XI. NAČRTI ZA PRIHODNOST

Delovanje na področju proaktivnih dejavnosti za izboljšanje medosebnih odnosov med učenci, načrti za prihodnje:

- **Šola z NIČELNO TOLERANCO DO SPREJEMANJA NASILJA**

Šola izvaja ukrepe za zmanjševanje in preprečevanje nasilja, ga pa ne more v celoti preprečiti. Ker imamo ničelno toleranco do sprejemanja nasilja, vedno ukrepamo v skladu z Vzgojnim načrtom šole, Pravili šolskega reda in protokoli ravnanj.
Oblikovanje oddelčnih in šolskih dogovorov o temeljnih vrednotah skupnega življenja in načinih ravnanja – pravila šole in oddelka.
Doslednost in reakcija ob kršitvah pravil šolskega reda (posebej smo pozorni na ničelno toleranco ob medvrstniškem in vsakem drugem nasilju).
Dosledno izvajanje dežurstva strokovnih delavcev.

- **Zavestno delo na MEDOSEBNIH ODNOSIH MED UČENCI**

Večja pozornost na medosebnih odnosih med učenci, odkrivanje in razumevanje vzrokov ter razreševanje morebitnih stisk, nesporazumov, sporov.
Odzivnost in pravočasnost pri reševanju problemov, njihovo načrtno reševanje.
Poudarjanje in nagrajevanje zglednega vedenja učencev, pogovori o takem vedenju. O znatnem napredku se obvesti tudi vodstvo šole.
Obogatitev sodelovanja starejših in mlajših učencev: <ul style="list-style-type: none">• sodelovanje starejših učencev pri vzgojno-izobraževalnem delu,• tutorstvo,• sošolec zaupnik kot most med učencem in učiteljem,• RU med različnimi oddelki,• v okviru otroškega parlamenta,• aktivni odmor pod vodstvom učiteljev in starejših učencev,• kotički za družabne igre• skupne učne ure športa učencev različnih generacij.
Razredne ure, ki jih pripravijo učenci sami.
Sistematične razredne ure na temo medosebnih odnosov, uporaba socialnih in povezovalnih iger na razrednih urah.
Priprava razrednega projekta o medvrstniških odnosih na pobudo oz. po posvetovanju z razrednikom ali skupen razredni projekt ob zaključku šolskega leta.
Organizacija medsebojne pomoči med učenci (učne težave, bolezen).

Pogovorne ure za učence na predmetni stopnji.

Učitelji, ki so se odločili za to obliko, imajo v svojem urniku rezervirano uro, ko k njim lahko pridejo učenci na pogovor. Namenjena je svetovanju in usmerjanju učencev ob učnih, čustvenih in vedenjskih težavah.

Minuta za humor ali zdravje.

Dobrodelne akcije.

XII. NAČIN EVALVACIJE, SPREMLJANJA IN UVAJANJA SPREMEMB

V skladu z Zakonom o osnovni šoli mora ravnatelj o uresničevanju vzgojnega načrta najmanj enkrat letno poročati svetu staršev in svetu šole. Poročilo je sestavni del letne samoevalvacije šole.

Šola bo stalno spremljala izvajanje vzgojnega načrta na različne načine:

- evalvacije na sejah učiteljskega zbora,
- razprave in evalvacije na sestankih s starši,
- načrtno delo z učenci na srečanjih oddelčnih skupnosti in na sestankih predstavnikov učencev na skupnosti učencev OŠ Mengeš,
- obravnava vzgojne tematike enkrat letno na sejah sveta staršev,
- vprašalniki za učitelje, starše in učence na različne vzgojne teme.

Vzgojni načrt se bo v prihodnosti spreminjal in prilagajal aktualnemu dogajanju na šoli. Pobude za novosti in spremembe v vzgojnem načrtu lahko podajo strokovni delavci šole, učenci in starši. Na podlagi različnih pobud bo šola pripravila predlog sprememb, ki jih bodo obravnavali tudi starši (na roditeljskem sestanku, svetu staršev) in učenci. Spremembe bo sprejel svet šole.

Številka: 007-1/2024/3

Datum: 21. junij 2024

Predsednica sveta šole:

Doroteja Šporn